

دی‌دگاه

شماره: ۰۶۸	موضوع: الگو برداری از تجربه هند در اجرای فاز دوم هدفمند کردن یارانه‌ها
تاریخ: ۱۳۹۰/۱۱/۲۰	
تهیه و تنظیم: احمد تشکیری	
<p style="text-align: right;">توضیح اجمالی:</p> <p>فرآورده‌های نفتی در هند از سال ۱۹۶۰ براساس قیمت وارداتی عرضه می‌شد، اما با بروز شوک نفتی ۱۹۷۳ نظام قیمت‌گذاری دولتی بهدف کنترل قیمت (از طریق پرداخت یارانه مستقیم به فرآورده‌های نفتی) اجرا شد. این شیوه بدلالی نظیر افزایش مصرف، بار مالی سنگین و ... مشکلاتی بوجود آورد. بدین منظور در سال ۱۹۹۷ «سازوکار قیمت‌گذاری مدیریت شده» با هدف تعیین قیمت حامل‌های انرژی توسط بازار ساماندهی شد. از سال ۲۰۰۴ نیز با افزایش قیمت نفت خام در بازارهای جهانی دولت به منظور کنترل بازار و جلوگیری از انتقال هزینه‌ها به مصرف‌کننده، تعیین قیمت در یک محدوده مشخص توسط «سازوکار قیمت‌گذاری مدیریت شده» را به اجرا گذاشت که در این روش افزایش قیمت به دنبال افزایش قیمت‌های جهانی تنها در یک محدوده معین از سوی شرکت‌های نفتی مجاز شمرده شد. براین اساس یک سوم از افزایش قیمت نفت در صورتیکه خارج از محدوده تعیین شده باشد توسط شرکت‌های نفتی و الباقی توسط دولت تقبل می‌شد تا افزایش قیمت تمام شده به مصرف‌کننده منتقل نشود.</p> <p style="text-align: right;">نکات کلیدی:</p> <ul style="list-style-type: none"> • واقعی کردن قیمت‌ها در هند بیشتر شامل بنزین، گازوییل، برق و گاز طبیعی بوده است ولی در مورد نفت سفید و گاز مایع بدلیل مصرف آن در بخش خانگی، دولت با نرخ یارانه‌ای به فروش می‌رساند. • نظام قیمت‌گذاری برق در هند بین دولت فدرال و دولت‌های محلی تقسیم شده است. دولت فدرال، سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری کرده و دولت‌های محلی اجرای آنرا برعهده دارند (علاوه بر این می‌توانند با توجه به شرایط اقلیمی و اقتصادی خاص خود قوانینی وضع و اجرا کنند). بالاترین تعرفه برق در هند برای بخش‌های حمل و نقل ریلی، تجاری و صنعت و کمترین تعرفه برای بخش کشاورزی (تا حدود یک پانزدهم کمتر) وضع شده است. تعرفه مصارف خانگی نیز در حدود نصف تعرفه بخش صنعت است. • قیمت گازوییل در هندوستان برای مصرف خودروها، ماشین‌آلات صنعتی و حمل و نقل ریلی به قیمت بازار آزاد و برای استفاده ماشین‌آلات کشاورزی (با هدف کاهش قیمت تمام شده محصولات کشاورزی) با نرخ یارانه‌ای عرضه می‌شود. • قیمت گاز طبیعی در هند برای صنایع مختلف متفاوت است، تفاوت قیمتی در بخش‌های مختلف به کاربرد محصولات تولیدی آن بخش بستگی دارد. به‌عنوان مثال تولید کود شیمیایی که در بخش کشاورزی مورد استفاده قرار می‌گیرد به‌منظور کاهش قیمت تمام شده محصولات کشاورزی از یارانه ۴۰ تا ۷۵ درصدی در مصرف گاز طبیعی برخوردار است. <p style="text-align: center;">براساس تجربه هند برای اجرای مرحله دوم هدفمندی یارانه‌ها در اقتصاد ایران پیشنهاد می‌شود:</p> <p>استفاده از قیمت‌های ترجیحی و تبعیضی در بخش‌های مختلف (با مسئولیت وزارتخانه‌های متولی) در خصوص گاز طبیعی و برق در دستور کار قرار گیرد. بدین منظور وزارت صنعت، معدن و تجارت باید از طریق تعیین و طبقه‌بندی فعالیت‌های مختلف صنعتی، معدنی و تجاری براساس میزان و شدت مصرف انرژی، نسبت به اعمال قیمت‌های تبعیضی و ترجیحی اقدام کند.</p>	
تأیید رئیس گروه مشاوران:	تأیید رئیس مؤسسه: